

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

**ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
A TUDOMÁNYOS KUTATÁS ALAPJAI**

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

**Normatív tantárgy
PROGRAMJA**

підготовки бакалаврів/alapképzésre

напряму/спеціальності/szak

01 «Освіта» 014 «Середня освіта» спеціалізація: «Історія»

Розробник програми: к.і.н, доктор філософії у галузі історії, в.о. доцента Самборовскі-Нодь І.І.
A program kidolgozója: Szaborovszkyné dr. Nagy Ibolya PhD, CSc, m.b. docens

Затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ____ від „____” _____ 20 ____ року
Jóváhagyva a _____ Tanszék ülésén
_____ -án, jegyzőkönyv száma: ____

Завідувач кафедри / Tanszékvezető _____
(підпис / aláírás) (прізвище та ініціали / név)

ВСТУП / BEVEZETÉS

Програма вивчення навчальної дисципліни “*Основи наукових досліджень*” складена відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів напряму (спеціальності) “01 «Освіта» 014 «Середня освіта» спеціалізація: «Історія»”

„A tudományos kutatás alapjai” tantárgy programja a Történelem “01 «Освіта» 014 «Середня освіта» спеціалізація: «Історія»” szak alapképzés tantervének megfelelően lett kidolgozva.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сутність поняття про науку, її виникнення та еволюція. Розкриваються основні методи наукових досліджень, особливості вузівської науки, форми науково-дослідної роботи студентів та її організації. Значна увага приділена раціональній організації праці науковців, пошуку науково-технічної інформації, визначенню ефективності науково-дослідних робіт.

Міждисциплінарні зв'язки / Tantárgyi kapcsolatok: філософія, релігієзнавство, логіка, етика і естетика, всесвітня історія, джерелознавство, іноземні мови, статистика, психологія, безпека життєдіяльності, інформаційні системи та технології.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів / A tantárgy programja a következő tartalmi modulokból áll:

Змістовий модуль 1. Поняття "наука", наукове дослідження, його методика та засоби

Змістовий модуль 2. Науково-дослідна робота студентів та оформлення результатів наукового дослідження

1. Мета та завдання навчальної дисципліни / A tantárgy céljai és feladatai

1.1. Метою навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування у студентів комплексу наукових знань з методики проведення наукових досліджень, аналізу й синтезу отриманих результатів, оформлення наукової праці і представлення наукових результатів в публікаціях та в доповідях. Даний курс дає цілісну уяву про науку, як систему знань і знаряддя пізнання, про сутність загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження в історії, про загальні риси і завдання сучасної історичної науки, про планування і організацію наукових досліджень, про збір джерел та наукової літератури, їх представлення в науковому звіті та публікаціях, про роботу з науковою літературою, про оформлення курсових, бакалаврських і дипломних робіт та магістерських дисертацій.

1.2. Основні завдання курсу:

Методичні: сприяти оволодінню методами наукового пізнання минулого, та проведення наукових досліджень.

Пізнавальні: на основі застосування методів і прийомів наукових досліджень сформувати науковий світогляд та знання основних принципів наукової методології, сучасної класифікації наук, варіантів оформлення і представлення результатів наукової роботи.

Практичні: сприяти формуванню вмінь і навичок збору матеріалу для наукового дослідження та його опрацювання, збору та узагальненню наукової інформації, згрупуванню дослідних даних та його представленню, оформляти і захищати результати наукової роботи.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні / Az oktatási programnak megfelelően a hallgatónak:

знати: набути знань щодо питань планування, організації і проведення наукового дослідження; оволодіти методами і прийомами наукових досліджень; розглянути актуальні проблеми розвитку історичної науки та критерії вибору напрямку наукового дослідження; вивчити форми та принципи організації науково-дослідної роботи студентів; виховати в собі усвідомлення необхідності використання наукових методів у своїй діяльності.

вміти: розрізняти бази інформацій, інституцій та типів; правильно та суцільно користуватися методами і прийомами наукових досліджень; розрізняти об'єктивних та суб'єктивних історичних джерел; вжити критикою історичних джерел; правильно застосовувати формальних стандартів написання курсових, бакалаврських та дипломних робіт; планувати, організувати і провести наукового дослідження; розрізняти та використати форм наукових робіт.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години/3 кредитів ECTS.

A tárgy oktatására 90 óra / 3 kredit (ECTS) áll rendelkezésre.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни / A tantárgy összetevői

Змістовий модуль 1. / 1. tartalmi modul

Поняття "наука", наукове дослідження, його методика та засоби

Тема 1. Наука як продукт суспільного розвитку
Тема 2. Історична наукова дослідження
Тема 3. Методологія та засоби історичних досліджень

Змістовий модуль 2. / 2. tartalmi modul

Науково-дослідна робота студентів та оформлення результатів наукового дослідження

Тема 4. Науково-дослідна робота студентів
Тема 5. Курсова, бакалаврська, дипломна та магістерська робота.
Тема 6. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження

3. Рекомендована література / Ajánlott irodalom

Базова: підручники та навчальні посібники /Alapművek

1. ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
2. GUNST Péter: A magyar történetírás története. – Debrecen: Csokonai, 1995. – 214 p.
3. KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
4. ORMOS Mária: A történelem és a történettudományok. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
5. ПАЛЕХА Ю., ЛЕМИШ Н. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посібник / Реком. МОН/ - К.: Видавництво Ліра-К, 2012. - 336 с.
6. КОЛЕСНИКОВ О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид., виправлене та доповнене. Навч. посібник. /Реком. МОН/ – К.: Центр учбової літератури, 2011.- 114 с.
7. ШЕЙКО В.М. КУШНАРЕНКО Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 7-ме вид., стер. – К.: Знання, 2011.- 310 с.
8. ЦЕХМИСТРОВА Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
9. КОЛЕСНИК І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
10. КАЛАКУРА Я.С. Українська історіографія Курс лекцій. – К.: Генеза, 2012. – 512 с.

Допоміжна/ Ajánlottak

11. BLOCH, Marc: A történelem védelmében. Válogatott tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1974. – 325 p.
12. BLOCH, Marc: A történész mestersége. Történelemelméleti írások. Osiris Kiadó, Bp., 1996.
13. BRAUN Róbert: holocaust, elbeszélés, történelem. Horror Mettaphysicae a Gond folyóirat és az osiris Kiadó közös sorozata. Osiris Kiadó, Bp., 1995.
14. CARR, Edward H.: Mi a történelem? 2. kiad. Bp.: Osiris, 1995. –150 p.
15. CZAKÓ Kálmán: A történetírás fejlődése. Főiskolai jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 270 p.
16. DÉKÁNY István: A történettudomány módszertana. Bp.: Magyar Tört. Társ., 1925. – 74 p.
17. ELEKES Lajos: A történelem felfogása korunk polgári tudományában. Bp.: Kossuth, 1975. – 341 p.
18. GLATZ Ferenc: Hóman Bálint pályája. In: História, 2003/1
19. GLATZ Ferenc: Kosáry Domokos temetésére. In: História, 2007/9-10
20. Glatz Ferenc: Történetírás – korszakváltásban. Tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1990. – 354 p.
21. GLATZ Ferenc: Történetíró és politika. Szekfü, Steier, Thim és Miskolczi nemzetről és államról. – Bp.: Akadémiai, 1980. – 267 p.
22. GYÁNI Gábor: A napló, mint társadalomtörténeti forrás. A közhivatalnok identitása. In: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 145-160.p.
23. GYÁNI Gábor: Emlékezés és oral histori. In: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 128-144.p.
24. GYÁNI Gábor: Posztmodern kánon. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
25. KOSÁRY Domokos: Emlékeim Hóman Bálintról. In: História, 2003/1
26. KOVÁCS Endre: A mai polgári történetírás. – Bp.: Gondolat, 1962. – 207 p.
27. KRISTON Pál: A történetírás története. Főiskolai jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1990. – 248 p.
28. LEDERER Emma: Bevezetés a történettudományba. Egyetemi jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 143 p.
29. LEDERER Emma: Magyarországi polgári történettudomány története (1945-ig). Egyetemi jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó. - 132 p.
30. МАККАЙ János: Quomodo historia conscribenda sit, avagy hogyan kell történelmet írni? – Bp.: Szerző, 1998. PAMLÉNYI Ervin: A historiográfia tárgyáról és módszeréről. = Történelmi Szemle, 1974, 17. évf., 4. sz., 552-557. p.
31. PIHURIK Judit: Naplók és memoárk a Don-kanyarból 1942-1943. Napvilág Kiadó, Bp., 2007.
32. R. VÁRKONYI Ágnes: A pozitivisták történelemszemlélet. – Bp.: Gondolat, 1970. – 219 p.

33. ROMSICS Ignác: Bevezetés. A történetírás objektivitásának mítoszáról és a múlt mitizálásának tarthatatlanságáról. In: Мітосзок, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről. Szerk.: Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Bp., 2002.
34. SZÁSZ Zoltán: Niederhauser Emil. In: História, 2001/4
35. Автоматизация информационного обеспечения научных исследований /АН УССР. Под ред. А.А. Стогния. - К.: Наукова думка, 1990.
36. АНДРЕЕВ В.Д. Основы научных исследований: Учебное пособие. - М.:МКИ, 1990.
37. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1-84. - Введ. 01.01.86. - М: Изд-во стандартов, 1988. - 71 с.
38. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. - К: Вища школа, 1997. - 271 с
39. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. - К.: Вища школа, 1997.
40. БРИТАН В.Т. Організація вузівської науки. - К., 1992.
41. БУРЧИН М.Н., КУЗНЕЦОВ В.И. Введение в современную точную методологию науки: Структуры систем знаний. - М.; АО «Аспект-Пресс», - 1994. - 120 с.
42. ВАЧЕВСЬКИЙ М. Основи наукової інформації. Для студентів вузів. - Дрогобич, 1995.
43. ВЕРНАДСЬКИЙ В.И. Научная мысль как планетное явление/Отв.ред.А.Л.Яншин. - М: Наука, 1991.
44. ДОБРОХОТ М.Л. Сучасне і майбутнє української науки // Текст промови на III Всесвітньому форумі українців 18-20 серпня 2001 р., м. Київ// Освіта і управління, -т. 4 №3-4-2001.-с 7-13.
45. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. - К.: Держстандарт України, 1995.
46. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ - 2000. - № 2.
47. Економіка наукових досліджень і розробок. - К., 1999.
48. Закон України «Про вищу освіту»/Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. - К. - 2002. - 322 с/
49. Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист.
50. Закон України. Про інноваційну діяльність.
51. Закон України. Про інформацію.
52. Закон України. Про науково-технічну інформацію.
53. Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
54. Закон України. Про освіту.
55. Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
56. Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
57. Збір і обробка матеріалів дослідження: Лекція / Під ред. Даниленко О.А. -Львів: ЛКА, 1997.
58. КОЗАКОВ В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. - К.: Высшая школа, 1990.
59. Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України //Наука та наукознавство. - 1999. - № 3.
60. КУЗИН Ф.А. Дипломная работа. - М.: Изд-во МПИ, 1990.
61. КУЗИН Ф.А. Магистерская диссертация: Практ. пособие. - М.:Ось-89, 1997.
62. КЫВЕРЯЛГ А.А. Методы исследований в профессиональной педагогике. Таллин: Валчус, 1980. - 334 с.
63. ЛЕДНЕВ В.С. Содержание образования. Сущность, структура, перспективы. - М.: Высшая школа, 1991.
64. МОЙСЕЮК Н.Є Педагогіка. Навч.пос. К.: 2001. - 608 с
65. МОРОЗ І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. -К.; 1997. - 56 с
66. Наука та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. - К., 2001.
67. ПОДЛАСЬКИЙ І.П. Педагогіка. Учебник для студентов вузов. - М.: Владос. - 1999. - Кн.1. - 576 с.
68. РОМАНЧИКОВ В.І. Основи наукових досліджень. Навч.пос. - К.: Ф. «ВШОЛ», 1997, - 242 с.
69. СИДОРЕНКО В.К. Підготовка магістрів з педагогічних спеціальностей: реальність та проблеми / Освіта, № 31,29 травня.
70. СИДОРЕНКО В.К., ДМИТРЕНКО П.В. Основи наукових досліджень. - К.: 2000. - РНКЦ «ДІНІТ», 2000. - 259 с
71. СОБКО В.П. Основы научных исследований. - К.: Техника, 1992.
72. ШЕЙКО В.М., Куншаренко Н.М. Організація та методика НДД: Підруч. для вищ. навч. закладів. - Х.: ХДАК, 1998.-288 с.

Інформаційні/електронні ресурси / Elektronikus adatbázisok, honlapok:

1. www.nas.gov.ua
2. www.mon.gov.ua
3. <http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html>
4. www.mta.hu
5. www.epa.oszk.hu
6. www.mek.oszk.hu
7. www.oszk.hu/humanus
8. www.matarka.hu

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання / Az ismeretek ellenőrzésének formája:
Іспит/vizsga

5. Засоби діагностики успішності навчання / Az ismeretek ellenőrzésének módszerei: модульні контрольні роботи, захист реферату

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Кафедра історії та суспільних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи наукових досліджень

напрямок підготовки/спеціальність: 01 «Освіта» 014 «Середня освіта»

спеціалізація: «Історія»

Розробники програми: к.і.н, доктор філософії у галузі історії, в.о. доцента Самборовскі-Нодь І.І.

Затверджено на засіданні кафедри історії та суспільних дисциплін

Протокол №1 від „31” серпня 2017 року

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <i>гуманітарні науки</i>	Обов'язкова	
Модулів – 3 Змістових модулів – 3	Напрямок підготовки /спеціальність: 01 «Освіта» 014 Середня освіта» спеціалізація: «Історія»	Курс: 2-й	
Загальна кількість годин - 90		Семестр: 3-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,5 самостійної роботи студента – 4	Рівень освіти: <i>бакалавр</i>	10 год.	4 год.
		Семінарські	
		20 год.	0 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	86 год.
		Індивідуальні завдання: ____ год.	
Вид контролю: <i>І с п и т</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування у студентів комплексу наукових знань з методики проведення наукових досліджень, аналізу й синтезу отриманих результатів, оформлення наукової праці і представлення наукових результатів в публікаціях та в доповідях. Даний курс дає цілісну уяву про науку, як систему знань і знаряддя пізнання, про сутність загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження в історії, про загальні риси і завдання сучасної історичної науки, про планування і організацію наукових досліджень, про збір джерел та наукової літератури, їх представлення в науковому звіті та публікаціях, про роботу з науковою літературою, про оформлення курсових, бакалаврських і дипломних робіт та магістерських дисертацій.

Завдання курсу:

Методичні: сприяти оволодінню методами наукового пізнання минулого, та проведення наукових досліджень.

Пізнавальні: на основі застосування методів і прийомів наукових досліджень сформувати науковий світогляд та знання основних принципів наукової методології, сучасної класифікації наук, варіантів оформлення і представлення результатів наукової роботи.

Практичні: сприяти формуванню вмій і навичок збору матеріалу для наукового дослідження та його опрацювання, збору та узагальненню наукової інформації, згрупуванню дослідних даних та його представленню, оформляти і захищати результати наукової роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: набути знань щодо питань планування, організації і проведення наукового дослідження; оволодіти методами і прийомами наукових досліджень; розглянути актуальні проблеми розвитку історичної науки та критерії вибору напрямку наукового дослідження; вивчити форми та принципи організації науково-дослідної роботи студентів; виховати в собі усвідомлення необхідності використання наукових методів у своїй діяльності.

вміти: розрізняти бази інформацій, інституцій та типів; правильно та суцільно користуватися методами і прийомами наукових досліджень; розрізняти об'єктивних та суб'єктивних історичних джерел; вжити критикою історичних джерел; правильно застосовувати формальних стандартів написання курсових, бакалаврських та дипломних робіт; планувати, організувати і провести наукового дослідження; розрізняти та використати форм наукових робіт.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Поняття «наука» та «інформація»												
<i>Тема 1. Наука як продукт суспільного розвитку</i>	18	2	6			10	18	2				16
<i>Тема 2. Історична наукова дослідження</i>	40					40	40					40
Разом за змістовим модулем 1	58	2	6			50	58	2				56
Змістовий модуль 2. Методологія історичних досліджень та їх оформлення												
<i>Тема 3. Методологія та засоби історичних досліджень</i>	7	3	4				7					7
<i>Тема 4. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.</i>	20		10			10	20					20
Разом за змістовим модулем 2	27	3	14			10	27					27

Змістовий модуль 3. Науково-дослідна робота студентів												
<i>Тема 5. Науково-дослідна робота студентів</i>	2	2					2					2
<i>Тема 6. Курсова, бакалаврська, дипломна та магістерська робота.</i>	3	3					3	2				1
Разом за змістовим модулем 3	5	5					5	2				3
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього ГОД ИН	90	10	20			60	90	4				86

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продукт суспільного розвитку	6
2	Методологія та засоби історичних досліджень	4
3	Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.	10
	Разом	20

5, 6. Практичні і лабораторні заняття – не передбачені навчальним планом

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як продукт суспільного розвитку	10
2	Історична наукова дослідження	40
3	Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.	10
	Разом	60

8. Індивідуальні завдання

Написання реферату, реферат наукової статі написаної на іноземній мови

9. Методи навчання

Проблемно-тематичний, аналізу і синтезу, порівняльний.

10. Методи контролю

Письмова робота, підготовка реферату, колоквиум, співбесіда, індивідуальна бесіда

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Під час виставлення підсумкової оцінки за навчальну дисципліну заліковий кредит (100% = 100 балів) розподіляється для оцінювання в балах рівня, якості та обсягу знань, умінь та навичок студента таким чином:

1. *Відвідування лекцій та практичних занять* – 5 балів.

2. *Участь у семінарському занятті* -

максимальна оцінка за виступ – 3 бали; максимум за роботу на семінарських заняттях – 30 балів.

3. *Індивідуальна робота* -

- самостійна робота – 10 балів;

- індивідуальна робота (реферат, есе, доповідь, презентація) - 10 балів;

- науково-дослідна робота (участь в конференції, наукова стаття, конкурсна робота, участь в олімпіадах) - 10 балів

Всього – до 30 балів

4. *Поточний контроль* -

Модульні контролі, зокрема тестування, виконання творчих завдань. Всього – 5 балів

5. *Підсумковий контроль* - 30 балів.

Якщо підсумковий контроль – залік, 30 балів підсумкового контролю розподіляється між пунктами 2 і 3 (за участь в семінарському занятті - до 45 балів, індивідуальна робота - до 45 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Письмова контрольна робота, модульні контрольні роботи, підготовка реферату, колоквиум, співбесіда, індивідуальна бесіда

13. Рекомендована література

Базова:

підручники та навчальні посібники

73. ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
74. GUNST Péter: A magyar történetírás története. – Debrecen: Csokonai, 1995. – 214 p.
75. KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
76. ORMOS Mária: A történelem és a történettudományok. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
77. ПАЛЕХА Ю., ЛЕМШ Н. Основи науково-дослідної роботи: Навч. посібник / Реком. МОН/ - К.: Видавництво Ліра-К, 2012. - 336 с.
78. КОЛЕСНИКОВ О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид., виправлене та доповнене. Навч. посібник. /Реком. МОН/ – К.: Центр учбової літератури, 2011.- 114 с.
79. ШЕЙКО В.М. КУШНАРЕНКО Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 7-ме вид., стер. – К.: Знання, 2011.- 310 с.
80. ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
81. КОЛЕСНИК І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
82. КАЛАКУРА Я.С. Українська історіографія Курс лекцій. – К.: Генеза, 2012. – 512 с.

Допоміжна

83. BLOCH, Marc: A történelem védelmében. Válogatott tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1974. – 325 p.
84. BLOCH, Marc: A történész mestersége. Történelemelméleti írások. Osiris Kiadó, Bp., 1996.
85. BRAUN Róbert: holocaust, elbeszélés, történelem. Horror Mettaphysicae a Gond folyóirat és az osiris Kiadó közös sorozata. Osiris Kiadó, Bp., 1995.
86. CARR, Edward H.: Mi a történelem? 2. kiad. Bp.: Osiris, 1995. –150 p.

87. CZAKÓ Kálmán: A történetírás fejlődése. Főiskolai jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 270 p.
88. DÉKÁNY István: A történettudomány módszertana. Bp.: Magyar Tört. Társ., 1925. – 74 p.
89. ELEKES Lajos: A történelem felfogása korunk polgári tudományában. Bp.: Kossuth, 1975. – 341 p.
90. GLATZ Ferenc: Hóman Bálint pályája. In: História, 2003/1
91. GLATZ Ferenc: Kosáry Domokos temetésére. In: História, 2007/9-10
92. Glatz Ferenc: Történetírás – korszakváltásban. Tanulmányok. Bp.: Gondolat, 1990. – 354 p.
93. GLATZ Ferenc: Történetíró és politika. Szekfü, Steier, Thim és Miskolcзы nemzetről és államról. – Bp.: Akadémiai, 1980. – 267 p.
94. GYÁNI Gábor: A napló, mint társadalomtörténeti forrás. A közhivatalnok identitása. In: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 145-160.p.
95. GYÁNI Gábor: Emlékezés és oral histori. In: Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése. Napvilág Kiadó, Bp., 2000. 128-144.p.
96. GYÁNI Gábor: Posztmodern kánon. Európai iskola sorozat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003.
97. KOSÁRY Domokos: Emlékeim Hóman Bálintról. In: História, 2003/1
98. KOVÁCS Endre: A mai polgári történetírás. – Bp.: Gondolat, 1962. – 207 p.
99. KRISTON Pál: A történetírás története. Főiskolai jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1990. – 248 p.
100. LEDERER Emma: Bevezetés a történettudományba. Egyetemi jegyzet. Bp.: Tankönyvkiadó. – 143 p.
101. LEDERER Emma: Magyarországi polgári történettudomány története (1945-ig). Egyetemi jegyzet. – Bp.: Tankönyvkiadó. - 132 p.
102. MAKKAY János: Quomodo historia conscribenda sit, avagy hogyan kell történelmet írni? – Bp.: Szerző, 1998. – 91 p.
103. PAMLÉNYI Ervin: A historiográfia tárgyáról és módszeréről. = Történelmi Szemle, 1974, 17. évf., 4. sz., 552-557. p.
104. PIHURIK Judit: Naplók és memoárk a Don-kanyarból 1942-1943. Napvilág Kiadó, Bp., 2007.
105. R. VÁRKONYI Ágnes: A pozitivistista történelemszemlélet. – Bp.: Gondolat, 1970. – 219 p.
106. ROMSICS Ignác: Bevezetés. A történetírás objektivitásának mítoszáról és a múlt mitizálásának tarthatatlanságáról. In: Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről. Szerk.: Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Bp., 2002.
107. SZÁSZ Zoltán: Niederhauser Emil. In: História, 2001/4
108. Автоматизация информационного обеспечения научных исследований /АН УССР. Под ред. А.А. Стогния. - К.: Наукова думка, 1990.
109. АНДРЕЕВ В.Д. Основы научных исследований: Учебное пособие. - М.:МКИ, 1990.
110. Библиографическое описание документа. Общие требования и правила составления: ГОСТ 7.1-84. - Введ. 01.01.86. - М: Изд-во стандартов, 1988. - 71 с.
111. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. - К: Вища школа, 1997. - 271 с
112. БЛУХА М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. - К.: Вища школа, 1997.
113. БРИТАН В.Т. Організація вузівської науки. - К., 1992.
114. БУРЧИН М.Н., КУЗНЕЦОВ В.И. Введение в современную точную методологию науки: Структуры систем знаний. - М.; АО «Аспект-Пресс», - 1994. - 120 с.
115. ВАЧЕВСЬКИЙ М. Основи наукової інформації. Для студентів вузів. - Дрогобич, 1995.
116. ВЕРНАДСЬКИЙ В.И. Научная мысль как планетное явление/Отв.ред.А.Л.Яншин. - М: Наука, 1991.
117. ДОБРОХОТ М.Л. Сучасне і майбутнє української науки // Текст промови на III Всесвітньому форумі українців 18-20 серпня 2001 р., м. Київ// Освіта і управління, -т. 4 №3-4-2001.-с 7-13.
118. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. - К.: Держстандарт України, 1995.
119. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ - 2000. - № 2.

120. Економіка наукових досліджень і розробок. - К., 1999.
121. Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. - К. - 2002. - 322 с/
122. Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист.
123. Закон України. Про інноваційну діяльність.
124. Закон України. Про інформацію.
125. Закон України. Про науково-технічну інформацію.
126. Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
127. Закон України. Про освіту.
128. Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
129. Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
130. Збір і обробка матеріалів дослідження: Лекція / Під ред. Даниленко О.А. -Львів: ЛКА, 1997.
131. КОЗАКОВ В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. - К.: Высшая школа, 1990.
132. Концепція науково-технічного та інноваційного розвитку України //Наука та наукознавство. - 1999. - № 3.
133. КУЗИН Ф.А. Дипломная работа. - М.: Изд-во МПИ, 1990.
134. КУЗИН Ф.А. Магистерская диссертация: Практ. пособие. - М.:Ось-89, 1997.
135. КЫВЕРЯЛГ А.А. Методы исследований в профессиональной педагогике. Таллин: Валчус, 1980. - 334 с.
136. ЛЕДНЕВ В.С. Содержание образования. Сущность, структура, перспективы. - М.: Высшая школа, 1991.
137. МОЙСЕЮК Н.Є Педагогіка. Навч.пос. К.: 2001. - 608 с
138. МОРОЗ І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. -К.; 1997. - 56 с
139. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Стат. зб./ Держкомстат. - К., 2001.
140. ПОДЛАСЬКИЙ І.П. Педагогіка. Учебник для студентов вузов. - М.: Владос. - 1999. - Кн.1. - 576 с.
141. РОМАНЧИКОВ В.І. Основи наукових досліджень. Навч.пос. - К.: Ф. «ВШОЛ», 1997, - 242 с.
142. СИДОРЕНКО В.К. Підготовка магістрів з педагогічних спеціальностей: реальність та проблеми / Освіта, № 31,29 травня.
143. СИДОРЕНКО В.К., ДМИТРЕНКО П.В. Основи наукових досліджень. - К.: 2000. - РНКЦ «ДІНІТ», 2000. - 259 с
144. СОБКО В.П. Основы научных исследований. - К.: Техника, 1992.
145. ШЕЙКО В.М., КУНШАРЕНКО Н.М. Організація та методика НДД: Підруч. для вищ. навч. закладів. -Х.: ХДАК, 1998.-288 с.

14. Інформаційні ресурси

9. www.nas.gov.ua
10. www.mon.gov.ua
11. <http://www.nbu.gov.ua/eb/ep.html>
12. www.mta.hu
13. www.epa.oszk.hu
14. www.mek.oszk.hu
15. www.oszk.hu/humanus
16. www.matarka.hu

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ

Особливості самостійної підготовки до семінарських занять

Участь у *семінарських заняттях* має бути спрямована не просто на набуття певної суми знань, а головним чином на вироблення уміння і навичок за допомогою отриманих знань самостійно розбиратися у складних процесах суспільного розвитку. Одним з ефективних засобів активізації студентів на семінарських заняттях є проблемне навчання, що сприяє розвитку творчої думки і процесу пізнання.

Семінарські заняття в умовах проблемного навчання можуть набувати різних організаційних форм - "круглий стіл", ділова гра, диспут, прес-конференція, конкурс на краще знання першоджерел та ін. У їх основі – інтенсифікація навчального процесу через змагальність, поглиблення якісної підготовки, підвищення відповідальності за ефективне вирішення питань семінару, вироблення вміння відстоювати власні переконання, вести творчі дискусії, набувати навичок організаторської роботи.

Семінар («семінар» латинською мовою означає «розсадник», а в буквальному розумінні – поширення знань шляхом усних виступів і обговорень), на першому курсі найбільш поширена форма – розгорнута бесіда, яка вимагає знання фактичного матеріалу, уміння аргументовано викласти свої знання в усній формі.

При підготовці до семінарського заняття треба керуватися такими рекомендаціями:

- Докладно ознайомтеся з темою і планом семінарського заняття, кожним із винесених на розгляд питань.
- Замовте у бібліотеці відповідні рекомендовані джерела й літературу, насамперед обов'язкову.
- Прочитайте джерела й основну літературу до кожного з питань семінару, намагаючись осмислити прочитане.
- Законспекуйте необхідний матеріал, випишіть цитати та бібліографічні дані, з витки брали їх.
- Складіть план і текст свого виступу на семінарському занятті з кожного питання.

Методичні рекомендації для семінарських занять з

Основи наукових досліджень

Семінарські *заняття* з Основи наукових досліджень є одним з головних видів самостійної роботи студентів з предмета й ставлять за *мету розширення й поглиблення* знань студентів за *загальним* курсом, а також прищеплювання студентам навичок роботи з історичними джерелами та з спеціальною літературою.

Основу семінарських занять становить аналіз джерел, їх зіставлення й визначення *ступені вірогідності* інформації, що *міститься в них*. Друге *завдання* – широка робота з науковою літературою, ознайомлення з різними підходами. Семінарські *заняття проводяться* у різній формі. Найбільш проста з них застосовується звичайно на перших *заняттях* – колективне опрацювання, обговорення тексту джерела. Ця форма повинна постійно *поєднуватися* з обговоренням окремих *питань* по заздалегідь *заданому* плану. Крім того, студентам пропонується підготовка навчально-наукових доповідей. Перше *заняття* носить *вступний* характер. Студенти знайомляться з методикою аналізу історичних джерел з Основи наукових досліджень, з характеристикою основних видів джерел, із правилами підготовки й оформлення наукових праць. *Завдання* студентських доповідей – розвиток навичок самостійної роботи з літературою.

Крім обов'язкових доповідей, *включених* у план практичних *занять*, а також оппонентських виступів, студентам пропонується *виявити* ініціативу й запропонувати свої теми для доповідей. Виступити з доповіддю або опонентським виступом зобов'язаний *кожний* студент групи (протягом навчального семестра). Після доповіді *проводиться* його

обговорення. **Кожна** доповідь повинен **займати** не **більш** 10 **хвилин**, опонентський виступ – не **більш** 5 **хвилин**.

У **ході** роботи до кінця навчального року студент повинен **мати певну уяву** також про основах наукового дослідження в історичному науці та в загалі в науки. У **результаті**, до закінчення навчання в **інституті** студент повинен максимально наблизитися до **рівня** самостійної творчої **дослідницької** роботи з оригінальними джерелами та знати хід, процес, фази наукового дослідження.

У процесі **занять** студенти повинні робити записи основних **висновків** у вільній формі по **кожному** із запропонованих **питань** та необхідні виписки з літератури у вільній формі. Наявність конспекту є обов'язковою.

Перелік семінарських завдань

Семінарське заняття №1

Тема: Наука як продукт суспільного розвитку

Мета вивчення: дати цілісну уяву про науку, як систему знань, про організації науки і наукових досліджень в Україні та в Угорщині.

План:

1. Організація науки і наукових досліджень в Україні, управління наукою.
2. Організація науки і наукових досліджень в Угорщині, управління наукою.
3. Видатні історики українці минулого та сьогодення.
4. Видатні історики угорці минулого та сьогодення.

Література

- ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
- KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ - 2000. - № 2.
- КОЛЕСНИК І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.
- КАЛАКУРА Я.С. Українська історіографія Курс лекцій. – К.: Генеза, 2012. – 512 с.
- Економіка наукових досліджень і розробок. - К., 1999.
- Закон України «Про вищу освіту» /Науково-практичний коментар під ред. Міністра освіти і науки України Кременя В.Г. - К. - 2002. - 322 с/
- Закон України «Про інформацію» // Голос України -1992.-23 лист. Закон України. Про інноваційну діяльність.
- Закон України. Про інформацію.
- Закон України. Про науково-технічну інформацію.
- Закон України. Про наукову та науково-технічну діяльність.
- Закон України. Про освіту.
- Закон України. Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності.
- Закон України. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки.
- www.nas.gov.ua
- www.mta.hu

Семінарське заняття №2

Тема: Методологія та засоби історичних досліджень

Мета вивчення: дати цілісну уяву про сутність загальнонаукових і конкретно-наукових методів і принципів дослідження в історії

План:

1. Анкетування, її типи та можливості використання в історичній науці.
2. Інтерв'ю як метод збору інформації та його види (особисте, телефонне, глибинне)
3. Робота з науковою літературою.

Література

- ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
- KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- ЛУДЧЕНКО А.А. і др. Основы научных исследований. Учебное пособие. - К.; Т-во «Знання», КОО, 2000. - 114 с.
- ЛЯПИНА О.В. Методичні рекомендації з підготовки курсових, дипломних, магістерських робіт з історії Росії / за ред. Д.і.н. проф. В.М. Мордвінцева. – Вид. четверте, виправлене і доповнене. – К., 2012.
- ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основы научных исследований. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
- DÉKÁNY István: A történettudomány módszertana. Bp.: Magyar Tört. Társ., 1925. – 74 p.
- R. VÁRKONYI Ágnes: A pozitivisták történelemszemlélet. – Bp.: Gondolat, 1970. – 219 p.
- ROMSICS Ignác: Bevezetés. A történetírás objektivitásának mítoszáról és a múlt mitizálásának tarthatatlanságáról. In: Mítoszok, legendák, tévhitek a 20. századi magyar történelemről. Szerk.: Romsics Ignác. Osiris Kiadó, Bp., 2002.
- RAMLÉNYI Ervin: A historiográfia tárgyáról és módszeréről. = Történelmi Szemle, 1974, 17. évf., 4. sz., 552-557. p.
- МАККАЙ János: Quomodo historia conscribenda sit, avagy hogyan kell történelmet írni? – Bp.: Szerző, 1998. – 91 p.

Семінарське заняття №3

Тема: Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.

Мета вивчення: аналіз й синтез отриманих результатів наукового дослідження, оформлення наукової праці і представлення наукових результатів в публікаціях та в доповідях.

План:

1. Наукова робота, поняття та види.
2. Семінарське заняття.
3. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
4. Наукова монографія.
5. Наукова стаття.
6. Доповідь, теза доповіді.

7. Науковий реферат, виступ (у т.ч. студентська).

8. Наукова критика та рецензія.

Література

- ESZENYI Miklós: A történettudományi szakirodalmi kutatás módszerei. Kalauz főiskolai és egyetemi hallgatók, fiatal kutatók számára. Miskolc: Rónai Művelődési Központ, 1999.
- KÁVÁSSY Sándor: Bevezetés a történettudományba. Kézirat. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
- ЛУДЧЕНКО А. А. і др. Основы научных исследований. Учебное пособие. - К.; Т-во «Знання», КОО, 2000. - 114 с.
- ЛЯПИНА О.В. Методичні рекомендації з підготовки курсових, дипломних, магістерських робіт з історії Росії / за ред. Д.і.н. проф. В.М. Мордвінцева. – Вид. четверте, виправлене і доповнене. – К., 2012.
- ЦЕХМІСТРОВА Г.С. Основы научных исследований. Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с.
- ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. - К.: Держстандарт України, 1995.
- СИДОРЕНКО В.К., ДМИТРЕНКО П.В. Основы научных исследований. - К.: 2000. - РНКЦ «ДІНІТ», 2000. - 259 с

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ

Методика самостійної роботи: загальні зауваження

Самостійна робота студентів (СРС) - органічна і невід'ємна частина навчального процесу, значення якої полягає в тому, що вона:

- формує потребу і навички систематичного та обґрунтованого вивчення документів;
- дозволяє напрацювати навички наукового пошуку;
- створює сприятливі умови для повного використання індивідуальних особливостей людини у навчанні;
- найважливішою умовою формування світоглядних засад;
- сприяє набуттю таких якостей, як наполегливість та системність у виконанні роботи.

Велике значення самостійної роботи у підготовці сучасних фахівців підтверджується багатою практикою вищої школи. Сьогодні СРС приділяється особливе місце в організації навчання у вищій школі. Кількість обов'язкових аудиторних занять скорочується, посилюється акцент на організації самостійної роботи, що розвиває індивідуальні форми навчання і виховання. Уміння творчо мислити, орієнтуватися в потоці наукової інформації, самостійно ставити й вирішувати принципово нові завдання – вимога постіндустріального суспільства. Сьогодні процес навчання у вищому закладі освіти все більше спирається на самостійну, близьку до дослідної роботу студента.

Без самостійної роботи важко набути поглиблених знань. Оволодіння навичками самостійної роботи дає студенту змогу виконувати необхідну роботу якісно і в мінімальний термін. Вища школа покликана навчити студентів працювати в повну міру їх можливостей і здібностей, розвивати в них смак до творчого пошуку, виховувати в майбутніх фахівців прагнення до постійного збагачення і поновлення набутих знань. У підсумку СРС має сформувані у студентів знання і вміння, що дозволять їм самостійно вирішувати професійні завдання і проблеми.

У поняття *"самостійна робота"* входить не тільки робота, яку студенти виконують під час самопідготовки, але і самостійна діяльність у процесі навчання. Таким чином, СРС складається як з аудиторної роботи на лекціях та семінарах, так і з поза аудиторних занять.

У широкому значенні зміст самостійної роботи включає:

- слухання і конспектування лекцій;
- вивчення рекомендованої літератури, джерел та їх конспектування;
- підготовку рефератів;
- підготовку наукових доповідей та повідомлень на студентські науково-практичні конференції;
- підготовку до заліку/іспиту.

Рекомендації з самоорганізації СР. Багато залежить від самого студента, від його ставлення до навчання, до виконання своїх обов'язків. Щоб навчитися самостійно засвоювати краєзнавчий матеріал, він повинен проявити силу волі, наполегливість і цілеспрямованість, виховувати в собі тверду самодисципліну, виробляти й дотримуватися розумного режиму навчання і відпочинку. Навчати їх у всьому поводитися самостійно - мислити, обмірковувати, планувати свою роботу, тобто цінувати свій час й уміти розподіляти його, бачити перспективу в роботі, передбачати можливі труднощі тощо.

Вимоги й рекомендації до написання реферату

Реферат – одна із форм самостійного опанування студентом певних знань. Для його підготовки підбирається спеціальна література, робляться виписки, які згодом компонують відповідно до поставлених завдань. Кінцевий результат написання реферату - оприлюднення його результатів.

Структура реферату: титульний аркуш, зміст, вступ, 2-3 розділи, висновки, список використаної літератури. Загальний обсяг реферату: до 15-20 сторінок, з них до 4 сторінок - вступ, 15-17 сторінок - основний текст, 1 сторінка - висновки. Відлік сторінок починають з титульного аркуша. Проте титульний аркуш і аркуш "зміст" не нумерують, а починають із третьої сторінки - "ВСТУП" - у верхньому правому куті із цифри "3".

У вступі зазначають актуальність теми, особисте ставлення до обраної проблеми, хронологічні й територіальні рамки дослідження. Потім дають аналіз використаної літератури, вказуючи внесок кожного автора в розкриття проблеми. І нарешті - визначають мету та завдання роботи.

Кожен розділ, як правило, розкриває суть одного із завдань, і завершується загальним висновком.

У висновках до реферату підводять загальні підсумки роботи.

Обов'язковою умовою для написання реферату є текстові посилання на використану літературу.

Список використаної літератури складають в міру появи посилань у тексті. При цьому зазначають загальну кількість сторінок книги чи статті.

Зразок складання бібліографічного покажчика:

а) Книга із зазначенням автора:

Колесник І.І. Українська історіографія (XVIII – поч. XX століття). – К.: Генеза, 2000. – 256 с.

б) Книга без зазначення автора:

ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. – К.: Держстандарт України, 1995.

в) Багатотомне видання:

Давня історія України: В 2 т. - К.: Либідь, 1995. – Т. 2. - 220 с.

г) стаття часопису:

Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується //Вісник НАНУ – 2000. - № 2.

Кількість використаної літератури має бути не менше 5 найменувань. При цьому, по можливості, бажано використати найновіші видання.

Висока оцінка за виконання реферату залежить від дотримання усіх вищезазначених вимог і успішного захисту. Виступ (до 10 хв.) має передати основні положення реферату. При цьому особливо враховується вільне

володіння матеріалом, вміння аргументовано обстоювати свою думку й зацікавити аудиторію.

Перелік завдань для самостійної роботи для студентів заочної форми навчання

Модуль 1.

1. Особливості наукової творчості.
2. Історики, які залишали своїх слідів на науки.
3. Організація науки і наукових досліджень в Україні: Національної Академії наук України.
4. Видатні історики українці минулого та сьогодення.
5. Організація науки і наукових досліджень в Угорщині: Угорська Академія Наук.
6. Видатні історики угорці минулого та сьогодення.
7. Поняття „інформації”.
8. Наука та інформація. Бази інформації: нон-вербальна стадія передачі інформації, поява акустичних знаків (звуки та голос).
9. Поява інформаційних систем: бібліотека та можливості систематизації – УДК.
10. Телекомунікація та електронні інформації: Інтернет – його позитивні й негативні боки.
11. Типологія джерел інформації: первинні та вторинні.
12. Питання вірогідності інформацій та можливості їх контролю.
13. Установи інформації: архіви, типологія архівних документів та хід роботи.
14. „Вірогідні місця” в середньовіччі.
15. Установи інформації: музеї та їх завдання, типологія.
16. Установи інформації: вищі наукові заклади та інформації, поява у них первинної та вторинної інформації.
17. Установи інформації: дослідницькі інституції.
18. Методика дослідження історії.
19. Зв'язок між історією та реальність.
20. Методика порівняння та аналізу.
21. Опрацювання історіографічних даних.
22. Методика синтезу.
23. Критика історичних джерел.
24. Суб'єктивні та об'єктивні джерела.
25. Опрацювання преси та «oral history».
26. Анкетування, її типи та можливості використання в історичної науки.
27. Інші методи наукового дослідження.
28. Джерельна автентичність досліджень і принцип історичного контексту.
29. Робота з науковою літературою.

Модуль 2.

1. Напрями науково-дослідницької діяльності студентів.
2. Зміст і структура науково-дослідницької діяльності студентів.
3. Головні етапи наукового дослідження.
4. Аналіз та оформлення наукових досліджень.
5. Керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи студентів.
6. [Наукова публікація: поняття, функції, основні види.](#)
7. Групи наукових видань.
8. Наукова монографія: обсяг та структура.
9. Реферат, доповідь, виступ.

10. Наукова критика, рецензія.
11. [Методика підготовки та оформлення публікацій до видання.](#)

Перелік завдань для самостійної роботи для студентів денної форми навчання

1. Історики, які залишали своїх слідів на науки (у всесвітньому аспекті).
2. Видатні історики українці минулого та сьогодення.
3. Видатні історики угорці минулого та сьогодення.
4. Поняття „інформації”.
5. Наука та інформація. Бази інформації: нон-вербальна стадія передачі інформації, поява акустичних знаків (звуки та голос).
6. Поява інформаційних систем: бібліотека та можливості систематизації – УДК.
7. Телекомунікація та електронні інформації: Інтернет – його позитивні й негативні боки.
8. Типологія джерел інформації: первинні та вторинні.
9. Питання вірогідності інформацій та можливості їх контролю.
10. Установи інформації: архіви, типологія архівних документів та хід роботи.
11. „Вірогідні місця” в середньовіччі.
12. Установи інформації: музеї та їх завдання, типологія.
13. Установи інформації: вищі наукові заклади та інформації, поява у них первинної та вторинної інформації.
14. Установи інформації: дослідницькі інституції.
15. Практична робота з науковими публікаціями

Додаток 3

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ

Контрольна робота пишеться тільки з тієї теми, які були висвітлені на лекціях, семінарських заняттях. Робота виконується згідно до запропонованого плану. Кожне питання контрольної роботи висвітлюється окремо. Питання повинні бути чітко відокремлені одне від одного. Слід звернути увагу на терміни, визначення, які зустрічаються в темі, навести їх пояснення.

Зразок контрольної роботи

(A feladatra adott helyes válaszok esetén maximálisan 100+1 (száz+egy) pontot lehet elérni.)

1. Nevezze meg a hallgatók tudományos tevékenységének két formáját és írja utánuk azok megjelenési lehetőségeit! (2*(1+4) pont):

- a) _____ : _____
b) _____ : _____

2. Határozza meg, mi a hallgatói tudományos kutatás: (6 pont)

- a) fogalma _____
b) célja _____
c) feladata _____

3. Milyen szakaszai vannak a hallgatói tudományos kutatásnak? (4 pont)

- a) _____ c) _____
b) _____ d) _____

4. Milyen történelmi elvet takar az alábbi tacitusi mondás? (max.2 pont)

5. Milyen szempontok motiválhatják a hallgatót kutatási témaválasztásában? (2 pont)

- a) _____
b) _____

6. Alábbi kérdések az évfolyam- és szakdolgozatok formai követelményeire vonatkoznak: (max. 15 pont)

- a) minimum hány oldalasnak kell lennie: a/1- az évfolyammunkának? _____ a/2 - a szakdolgozatnak? _____
b) margóadatok, cm-ben: bal _____ jobb _____ felső _____ alsó _____
c) betűméret: _____
d) sorköz: _____
e) a felhasznált irodalom kategória-típusai: e/1: _____
e/2: _____ e/5: _____
e/3: _____ e/6: _____
e/4: _____ e/7: _____

7. Milyen szempontokat tartalmaz a vezetői vélemény az évfolyammunkánál?(8 pont)

- a) _____ c) _____
b) _____ d) _____

8. Milyen szempontokat tartalmaz az opponensi vélemény szak- és/vagy diplomadolgozatnál? (4 pont)

- e) _____ g) _____
f) _____ h) _____

9. Nevezze meg, milyen illusztrációk helyezhetők bele magába a munkába és mikor? (6 pont)

- a) _____ c) _____
b) _____ d) _____

abban az esetben kerülhetnek a munka szövegi részébe, ha _____

10. Mikor ajánlott a védésen demonstrációt használnia a hallgatónak? (3 pont)

- a) _____
b) _____
c) _____

11. Kinek javasolt konferencián és TDK-n való részvétel? (2 pont)

12. Egy mondatban határozza meg az alábbi tudományos munkaformákat: (max. 14 pont)

- a) monográfia _____
b) tudományos cikk _____
c) tanulmány _____
d) tézis _____
e) referátum _____
f) előadás _____
g) recenzio _____

13. Hány karakter _____ és hány oldal _____ egy szerzői ív? (2 pont)

14. Milyen három típusa van a szakfolyóiratoknak? (3 pont)

- a) _____ b) _____ c) _____

15. Sorolja fel a tudományos munka típusait! (max. 20 pont)

- a) _____

- b) _____
- c) _____
- d) _____
- e) _____
- f) _____

- g) _____
- h) _____
- i) _____
- j) _____

Додаток 3

**Питання до підсумкового семестрового контролю (до іспиту)
з Основ наукових досліджень:**

1. Поняття, функції і значення науки.
2. Предмет та суб'єкт науки, завдання.
3. Виникнення та становлення науки. Основні функції науки в сучасних умовах.
4. Міжнародна класифікація наук.
5. Класифікація наук в Україні.
6. Класифікація наук в Угорщині.
7. Основні напрями розвитку історичної науки на сучасному етапі.
8. Система та структура історичної науки.
9. Організація наукової діяльності в Україні: організаційна побудова та роль НАНУ.
10. Організація наукової діяльності в Угорщині: організаційна побудова та роль УАН.
11. Історики, які залишали своїх слідів на науки.
12. Видатні історики українці минулого та сьогодення.
13. Видатні історики угорці минулого та сьогодення.
14. Бази інформації: наука та інформація (вербальна стадія передачі інформації та поява письменності).
15. Бази інформації: книгодрукування як революція у збереженні та розповсюдженні наукових та побутових знань. Поява інформаційних систем (бібліотека, УДК).
16. Інтернет – його позитивні й негативні боки.
17. Типологія інформаційних джерел: первинні та вторинні інформації, питання вірогідності інформацій та можливості їх контролю.
18. Установи інформації: архіви та їх місце і роль в історичних дослідженнях. Типологія архівних документів та хід роботи.
19. Установи інформації: формування музеїв та їх завдання, типологія.
20. Установи інформації: вищі наукові заклади та дослідницькі центри, поява у них первинної та вторинної інформації.
21. Методологія історичних досліджень.
22. Зв'язок між минулим та історією.
23. Минуле-історія-пам'ять: зв'язок та взаємозв'язок між ними.
24. Методи історичного дослідження: порівняння та аналіз.
25. Методи історичного дослідження: синтез та історіографічна робота.
26. Методи історичного дослідження: відкриття джерел та джерелознавча критика (та їх види).
27. Типи історичних джерел.
28. Об'єктивні та суб'єктивні історичні джерела та їх види.
29. Методи історичного дослідження: „oral history” – «розказана історія» (поява, її плюси та мінуси).
30. Методи історичного дослідження: аналіз преси та анкетування (та його види).
31. Джерельна автентичність досліджень і принцип історичного контексту.
32. Робота з науковою літературою: фактографічна та бібліографічна література.
33. Поняття, мета, роль і особливості науково-дослідної роботи студента.
34. Види та форми науково-дослідної роботи студентів.
35. Головні етапи науково-дослідної роботи студента.
36. Критерії вибору теми наукового дослідження, порядок її конкретизації і затвердження.
37. Принципи організації наукової праці.
38. Загальні вимоги до написання і оформлення курсових та випускних робіт.
39. Оформлення курсової і випускної роботи.
40. Бібліографічний опис та робота з джерелами та спеціалізованою літературою, використаних у курсових та випускних робіт.
41. Структура та зміст курсової і випускної роботи.
42. Вимоги до доповіді та правила її викладення на захисті курсової та випускної роботи.
43. Відгуки та рецензії.
44. Наукова робота, поняття та види.
45. Семінарське заняття: структура, час, підготовка, виступ.

46. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
47. Наукова монографія.
48. Наукова стаття.
49. Наукова теза та доповіді.
50. Наукові реферати та доповіді, виступ.
51. Наукова критика, рецензія.